

Streszczenie rozprawy doktorskiej
„Czynny żal po dokonaniu czynu zabronionego”

Przedmiotem niniejszej rozprawy jest analiza instytucji czynnego żalu po dokonaniu czynu zabronionego na gruncie uregulowań obowiązującego Kodeksu karnego, tj. tych modeli czynnego żalu, które dotyczą czynów zabronionych, w których sprawca w swoim *iter delicti* osiągnął już etap dokonania.

Wywód przedstawiony w rozprawie ma na celu weryfikację tego, czy obecny kształt instytucji czynnego żalu po dokonaniu czynu zabronionego w Kodeksie karnym jest wystarczający, tj. właściwie spełnia ona swoją rolę i przyczynia się do sprawiedliwej reakcji karnej na czyn sprawcy.

Niniejsza praca podzielona została na część wprowadzającą, 6 rozdziałów oraz podsumowanie zawierające postulaty *de lege ferenda*. W ramach wprowadzenia autorka prezentuje ogólny zarys tematu, cel pracy i hipotezy badawcze, jak również przedstawia przyjęte założenia terminologiczne, by ułatwić Czytelnikowi śledzenie wywodu i uniknąć ryzyka ewentualnych nieporozumień, wynikających z różnego rozumienia pojęcia czynnego żalu.

Rozdział 1 stanowi wprowadzenie do omówienia instytucji czynnego żalu, funkcjonującej na gruncie obowiązującego Kodeksu karnego – w tym celu autorka przedstawia zarys tła historycznego, odnoszącego się przede wszystkim do polskich nieobowiązujących już kodyfikacji karnych XX wieku, tj. kodeksu karnego z 1932 r. oraz kodeksu karnego z 1969 r.

W rozdziale 2 zostaje omówiona rola czynnego żalu w polskim systemie prawa karnego – z jednej strony autorka przedstawia reprezentowane w doktrynie poglądy dotyczące wprowadzenia tej instytucji do polskiej ustawy karnej, z drugiej zaś funkcje, jakie ta instytucja w zamierzeniu ustawodawcy ma pełnić.

W dalszej kolejności, w rozdziale 3, autorka analizuje budowę instytucji czynnego żalu przez pryzmat struktury przestępstwa. W ramach aspektu karalności analizie poddaje przesłanki przedmiotowe oraz podmiotowe czynnego żalu. Jednocześnie dla zaprezentowania pełnego obrazu instytucji czynnego żalu w Kodeksie karnym, autorka odnosi się do sposobu ujęcia czynnego żalu przeddokonaniowego w części ogólnej Kodeksu karnego. Ma to istotne znaczenie dla dostrzeżenia części wspólnych pomiędzy czynnym żalem przeddokonaniowym i podokonaniowym. Tym samym omówione przez autorkę zostały pokrótce formy czynnego

żału, które zostały wprowadzone w przepisach części ogólnej Kodeksu karnego, tj. w art. 15 k.k., art. 17 k.k. oraz art. 23 k.k. Ponadto autorka przedstawia w omawianym rozdziale rozważania na temat ewentualnego wpływu skutecznego zrealizowania czynnego żalu przez sprawcę po dokonaniu czynu zabronionego na przestępność czynu.

W rozdziale 4 rozprawy autorka przeprowadza analizę przesłanki dobrowolności, która występuje w części konstrukcji czynnego żalu w Kodeksie karnym. Autorka przedstawia nurty interpretacyjne dotyczące pojęcia dobrowolności, powołując przy tym także orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych.

Następnie, w rozdziale 5, autorka przedstawia, w których przepisach Kodeksu karnego została obecnie uregulowana instytucja czynnego żalu podokonaniowego. Autorka prezentuje poszczególne formy szeroko pojmowanego czynnego żalu podokonaniowego uregulowane w Kodeksie karnym, stosując podział opierający się na czynności, którą podejmuje sprawca realizujący czynny żal. Tym samym autorka wyróżnia formy czynnego żalu związane z uchyleniem niebezpieczeństwa, naprawieniem szkody, współpracą z organami ścigania, a także pozostałe formy czynnego żalu, nienależące do żadnej z powyżej wymienionych grup.

Wreszcie, w rozdziale 6 rozprawy autorka odnosi się do konsekwencji czynnego żalu i przedstawia różnice pomiędzy nimi, a także odnosi omawianą instytucję do okoliczności kształtujących wymiar kary ujętych w art. 53 § 2 k.k. oraz do okoliczności łagodzących wpływających na wymiar kary a wskazanych w art. 53 § 2b k.k.

Uwzględniając rozważania przedstawione w ramach dysertacji, w podsumowaniu autorka omawia wnioski wynikające z analizy, jak również prezentuje swoje postulaty *de lege ferenda* dotyczące trafnego - jej zdaniem - uregulowania instytucji czynnego żalu po dokonaniu czynu zabronionego.

Przedstawione w rozprawie rozważania pozwoliły zrealizować cel pracy i wykazały, że obecny kształt uregulowania instytucji czynnego żalu po dokonaniu czynu zabronionego w Kodeksie karnym wymaga zmian, aby instytucja ta mogła właściwie spełniać swoją rolę i przyczyniać się do sprawiedliwej reakcji karnej na czyn sprawcy. Z tego względu zaprezentowane zostały postulaty *de lege ferenda* obejmujące trzy obszary:

- konieczność ujednoczenia unormowania kwestii czynnego żalu przy czynach zabronionych związanych z uchyleniem niebezpieczeństwa poprzez wprowadzenie jednej, ogólnej klauzuli regulującej tę kwestię;

- postulat zredagowania i wprowadzenia klauzul czynnego żalu odnoszących się do grup przestępstw skierowanych przeciwko tym samym lub podobnym konkretnym dobrom prawnym, a także przeprowadzenia przez ustawodawcę przeglądu dotychczasowych klauzul czynnego żalu – ze względu na występujące obecnie istotne wewnętrzne niespójności – oraz ich rewizja zgodnie z przyjętą polityką kryminalną;

- konieczność wprowadzenia warunku dobrowolności do każdej z klauzul czynnego żalu, dla wzmocnienia jego roli jako narzędzia nie tylko czysto pragmatycznego.

Przedmiotem prowadzonej w rozprawie analizy są przede wszystkim obowiązujące uregulowania prawne, co przesądziło o tym, że podstawową metodą badawczą stosowaną przez autorkę jest metoda dogmatyczno-prawna.